

ՈՒՄՈՒՐՈՒ ՄԻԼԻՅԷ ԲՕԼԻԹԻՔԻՅԷ ՎԷ ԻԼՄԻՅԷՅԷ

ՄԻԼԻԹԱՍԼԼԻԳ ՂԱԶԷԹԱ

ՆՈՒՄԵՐՈ 318 ՍՍԼԸ

ԻԿՈՒՆՃԻՒ ՍԵՆԷ

12 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1872

Այսօրը Հաղթէթ շիմարիք հափթաւու իւշ տէֆա եանի Սալը, Բէնչէնդիզ վէ ճուսաւ էրթէսի կիւնէրի քէսիր նիւսիէ իլէ նէշը օլունմադ ։ Ղաղէթանըն Ապսնաթըն Սէնէվի 6 . Ալթըն այլըն 3 պուշուզ վէ Իւշ այլըն 2 մէճիտլյէ վէ պէհէր նիւսիէսի 40 փարա տըր ։ Թաշալար իլին բօսթա իւնրէթի դամմ օլունուր ։ Ապսնաթըն թարիսի պէհէր այլըն պիրիստէն եախօտ օն պէշիտէն իթիսլար օլունմադ տըր ։ Ղաղէթապ տէրն օլունմադ իլին կէօնաէրիլէ ճէք էվրագ վէ մէքիսթիպ Ղալաթաւու Երմէնի Քիլիսէսի սօգաղընուա Ն . 19 իլէ մուրագղամ Այտայը Հաղթէթ մաթապսաւընա իրսալ օլունուր ։ Իլանաթըն պէհէր սըրաւը իլք տէֆա 100 փարա . իքիսէն տէֆա 60 փարա տըր ։ Ուղուն նէշըլյաթ իլին այլընա բազարըզ օլունուր ։

ՍՍԻԹԱՆԷ 12 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

ՏՍԻԼԻՅԷ

Գօղան սանճապը մուլապարըրիլը զը Գոյսէրիյէ սանճաղը մուլապարըրիլը սապըզ սառաթէթու Ֆէհիմ բաշա հաղրէթէրինէ թէֆիլիզ պուլլուրմուշ տուր ։

— Խարիսիյէ հաղըրը տէվլէթու բաշա հաղրէթէրինտէն պիլ ճիւմլէ Տէրաատէթ տուէլը Էճնէպիլյէ սիւֆէրաալընա իրսալ օլունան պիր նօթաւու հէր պիր սէֆարէթ թարաֆընտան թային վէ թահսիս օլունա . ճագ մէճմուրիստէն միւրէքքէպ պիր դօմիսիստէն Պապը Ալիտէ թէճէմմիւի իլէ արա սըրա մէմալիքը Երանիյէտէ զուհուր իտէն սալըն հաթալըքարընըն ինտիֆար չարէսի թէվէքքիւր օլունմադ իմիշ ։

— Իզմիր վալիսի սապըզ տէվլէթու Սապրի բաշա հաղրէթէրի Տէր Սաատէթէ մուվապըրէթ իթմիշ տիր ։

— Լաղլ իսիլէն Բէթի իտարէսիին 140 պին առէթ հաղըր սիկարալարը դաւմը օլունուրունտան մէճճանէն ասաքիլը Դահանէյէ թէվլի օլունմադ իւղըր Պապը Սէրապէրիյէ իրսալ օլունմուշ . վէ պուշուն պէտէլի օլան տէօրթ եիւզ իրանըն 200 իւնիւ Խրիսթաքի էֆէնտի վէ տիկէր 200 իւնիւ տախի Մ . Զարիֆի տէրիւհաէ կլէմիշ տիր ։

— Բուսիս իմքէրաթօրու Ալէմանեա իմքէրաթօրունու Բէթրապուրկա տալէթ իլլէտիլի զաղէթալարտա կէօրիւմիւշ տիր ։

— Պէլէիգա տէվլէթի պու քէրրէ զըրգ միլիսն ֆրանգ իսթիքրազ ագտ իլլէմիշ տիր ։

— Խըտիլը Մըրը հաղրէթէրինի վալիտէլէրի Էֆէթէթիւ Հանըմ էֆէնտի

հաղրէթէրի հափթաւու պուլունուր միրաւայ իղլէթու Մէհմէտ Ալի պէլին թէտալիսիլէ քէսպը աֆիլէթ իթմիշ օլունուրունտան միւրալիլէյէ պին տալէթ իրա վէ Խըտիլը Մըրը ճանթպինտէն տախի իթմիլէթէրի գրընմըշ տըր ։

— Հայտար բաշաանն Զաթաթիլէպ պիր թիմուր եօլ իսթիթընըն-թէմաթիլիէ Նաֆիւն նէշարէթի ճանթպինտէն դարար վէրիլի օլունուր զաղէթալէրտէ մահքի տիր ։

— Խաֆաւան Երուսաղէմէ դատար Երմէնտըֆէր ինչաւը իմթիագընըն պիր Խնկիլիզ դուքանիստընտան պիրիլիէ իթա օլունուր պիր ան էվլէլ իքմալը իլին իքթիգա իտէն քէշի վէ մուսայէնէսի զըմնընտա կէշէն բէնչէմալիս կիւնիւ օլ ճանթպի Մ . Գալիլէնիլն աղիմէթ իթմիլիլի վէ ագտ օլունան մուգալէլէ միւրիւպիլիսէ իշպու Երմէնտըֆէրին իւշ սէնէ զարֆընտա ինչա վէ իքմալ օլունմաղընը Գալիլէ եաղմըշ տըր ։

— Տէվլէթու Ֆաթըլ Մուլթաֆա բաշա հաղրէթէրինին իքիսէն քէրիմէյի միւրիլէրէմէլէրի Հանըմ էֆէնտիլին միւրիլէթի Ֆուսա բաշա հափիտի Իղլէթ պէլ էֆէնտի իլէ վէլիմէ ճէմիլէթիլի ինրա օլունմադտա օլուն պէշէն կիւն Սատրաղամ հաղրէթէրի իլէ վիւքէլը ֆախամ հաղրաթը միրիմուսիլիլէյին դօնաղըրընա պիլ աղիմէ քէշիտէ զըլընան զիաֆէթաէ հաղըր պուլունմուշալար տըր ։

— Պաղտատ վէ հէվալիսիտէ նիլուլ իտէն պարանտան պու սէնէ զահիթէնի ֆէյլ ու պէրէքեթ իւղրէ հուսուլէ կէլէճէյիլի օլ թարաֆտան եաղըյօրլար ։

— Սէյտա վիլայէթը տախիլիտէ Մաան նամ շէհիր իլէ Հիճազ պէնիստէ պու տէֆա եէնիտէն պիր մուլապարըրիլը թէշքիլ իլլէտիլի Լ-Թիւրէթէ կէօրիւտիւ ։

— Սատըր սապըզ ուպուհէթու տէվլէթու Միտհատ բաշա հաղրէթէրինէ կէշէն բաղար էրթէսի կիւնիւ Սաատէթու Օտիան էֆէնտի միւքէմմէլ պիր զիաֆէթ քէշիտէ իլլէմիշ վէ պաղը սարաֆանը միլթէպէրանտան տախի մէղքիւր զիաֆէթաէ հաղըր պուլունմուշալար տըր ։

— Բէնչէմալիս կէճէսի ֆէֆիլէտտէ օլարագ Զաթը հաղրէթը Սատրաղամիլին զօնաղըրընտա մէճիլը խասը վիւքէլա թէշքիլ պուլլուրտուղու մէմոււ տուր ։

— Միւթէվլէֆա Նէվրէն բաշանըն ճէստի Թրիէսթէ վաթօրու իլէ Ստանպուլ վալ օլմուշ տուր ։

— Հէր սէնէ Լօնտրատա քիւշատ օլունան սէրկիլի ումումի պու սէնէ տախի իմալթը հարիլիլէ սէրկիլի քիւշատ օլունա . ճաղընտան տուէլը սալըրէտէն կէօնաէրիլէ ճէք իրէք մաամուլաթը միսիլու մէմալիքը Օսմանիլէնիլ իրէք իմալթընըն կէօնտէրիլէսի տախի Պապը Ալի ճանթպինէ իլթիմաս վէ թէքիլի օլունմուշ տուր ։

— Տէր Սաատէթ Ալէմանեա մասլահաթիւզարը սապըզ Մ . Տատուիլ ճէնապլէրինէ Մէճիտլէ նըշանը զիլլանըն պիրիլիս իրիւպէնիտէն պիր գըլմաթը իթա օլունմուշ տուր ։

Գալիլէնի Գալիլէ

Հիւքիւմէթը Սէնիյէ թարաֆընտան Պէյօղլունտա քէսիլին Երմէնի մէղարըզը պու քէրրէ տախի մաթիւպ օլունուր . պուրնու իլին Պապը Ալի գալիլէն պիր ճէվապ պէքէմէքտէ իմիշ ։

Պունուն իւղէրինէ միլլէթը մէրդումէ թէրէտտիւտտէ գալմըշ . էֆքեարլար իսէ պիր դաշ զըմա թաղսիմ օլմուշ տուր . պու գըսմարտան պիրիսի վէ հէման ճիւմլէսի տէյիլ մէղարըք հաթթա պիր արչըն պիլէ թէրը իթմէմէք իսթէյօրլար իմիշ ։

Վէ շունու տախի սէյլէմէքտէ տիր ։

լէր քի վաղթը իւէ Բուսարտան տախի պիր գաչ եիւզ արշըն մըդ տարը օլան մէ- զարըք մաթլուպ օլունտուքտա անլէր վէրմէք իսթէմէտիւր վէ հիւքիւմէթ տախի միւսաատէ պուլուրուպ թէրք իթմիշ իտի :

Պագալըմ էրմէնի Բաթրիքիսանէսի , հիւքիւմէթը Սէնիյէնին շու մաթլուպունա նէ ճէվապ իթա իտէճէք տիր :

Իլէրիւտէ ալտըղըմըզ մալիւմաթը թափսիլէն պիւտիւրիւրիզ :

— Ջըգան բաղար ախշամը Թաւուք բաղար գահլէլէրինին պիւրինտէ Իսլամտան պիրի ֆիւճէթէն վէֆաթ իթմիշ տիր :

— Կէչէն ճուսաա էրթէսի կէճէսի թիւթիւն իտարէսինին Ղալաթատա քեա- յին մաղազասընտան եիւրմի պէշ պին զու- ըուշ սըրքաթ իտիւտիյի իշիթիւմիշ տիր :

— Կէչէնլէրտէ Վարազը խանը թա- րաթընտաքի քէօշէ սարրաթլարըն պիւրինէ նէֆէրաթը սաքէրիտէն պիրի պիր ատէթ սիւմ մէճիտիյէ վէրիւր քի պօղսուն :

Սարրաթ մէճիտիյէի պօղմագ իւէ մէշղուլ իքէն թէվիւհանըն իւղէրինտէ տուրան 26-27 ատէթ լիւրայընէֆէրի մէր- գում ալըպ ֆիրար իտէր , վէ տէրագապ արգասընտան զօլալայան սարրաթլարը կէօ- ըիւպ աճը չէշմէ էօնիւնէ կէլտիքաէ չըգարըր պիր գաչ թանէ լիւրա ֆըրլաթըրքի պուլնլարը տէվչիւրմէլէրի իւէ քէնտիսի վաղըթ զա- զանըպ եօլ ալապիւրին , նէֆէրը մէրգում պու ութալըղը Մահմուտ բաշանըն ալթ պաշընագատար քէնտիսի թաաղիպ իտէն սարրաթլարա իճրա իտէրէք պիր գաչ տէֆա լիւրալարըն պիր մըդտարընը պէօլէ էլին- տէն աթար իտէ տէ , նիհայէթ աշալինին թութուն տէյու պաղըրշմասընտան թու- թուլուպ ճիւլարտա պուլունան զապթիյէ մէրքէլինէ վէ անտէն Պաղչէ դաբուսուն- տա աօքէր դարաղլունա կէօթիւրիւլ- տիւքտէ , աօքէրը մէրգում էվլէճէ քէն- տի իսմինի վէ պէօլիւյիւնիւ սէթը իթտի-

ՍԻՅԱՀԵԹՆԱՄԷԻ ՀԱՊԷՇԻՍԹԱՆ

(316 էջի նոսրիւրան գրէն)

Հէնուզ հիւ պիր պէլտէտէն վէր- կի թօրլամաղընա էօլմիւշ բէտէրինին իսմինէ եէմին իտէրէք , վէ հաղըրտա օ- լան պիր գաչ թալէրի տախի մէսարիֆա- թը աօքէրիյէ սարֆ իտէճէյինտէն պահա իւէ էլէմ վէ էսէֆ իթմէմէմիլի վէ պի- լութիւլլահու Թաալա իլէրիտէ պիլի քէմալը շան ու շէրէֆ իլէ կէօնտէրէճէյի- նի եօխսա չիւմտի պիլի պու հալտէ կէօն- տէրմէսի հէմ քէնտիսի հէմ պիլզէ զիւլ օլաճաղընը ճէվապ վէրտիքտէն սօնրա , Պէլէսսա քէօլլէրինտէն իւշ ալըղ օն շա զախիւրէ ալմամըղը էմր իտիւպ , պաշգա իհլիյաճաթըմըղը տախի օլ զախիւրէտէն միւպատէլէ իլէ թէտարիք իթմէմիլի թաւսիյէ իտէր :

Օ արատա Թէքէ Կորկիս Ռաա Ալի- նին եաղըն աղրապասընտան , վէ հաթթա

յինտէն ժուրնալընտա եաղընը իսիմգայտիթ- տիրմիշ իսէտէ , դարաղլու մէզպուրուն զա- պիթի թարաթընտան թանըլըպ վէ իւղէրի թէհարրի իտիւտիքտէ , 14-15 ատէթ մըդտարը լիւրա չըգմըշ վէ պատէհու մահ- պուսա իլգա իտիլմիշ օլտուղու սարրա- ֆանը մէրգումանըն ըիւլայէթլէրինտէն տիր :

Տէմէք օլուր քի սարրաթը մէրգում գաբուրտըղը 26-27 ատէթ լիւրայա մու- գապիլ էլինէ 14-15 թանէսի կէշմիշ վէ զայպ օլան 11-12 թանէյէ պէտէլ տախի պիր սիւմ մէճիտիյէ գալմըշ տըր

Գորիէ ԴՕթիւն Մանսաթըր մուլի- պիրինտէն ախղ իյլէտիյի պիր մէթթու- պուն մաալինճէ , Բիրլէքէ դազասը ահա- լիսի , մահալը մէզպուրուն կէրէք դօրու- յուճու , վէ կէրէք թարա պէքճիլէրին զուլմ վէ թէտաոտիյաթլարընտան ճանլարը- նըն էմնիյէթի խուսուսունտա բէք զիյատէ տիլիլի պուլունմագտա իմիլլէր :

Կէչէնլէրտէ հիւքիւմէթ թարաթըն- տան շու մէճմուրիյէթլէրինին լաղլ իտի- լէճէյի քէնտուլլէրէ իսթար օլունտուղուն- տան տօլայը պուլնլար տահա զիյատէ քին ու զարէզլէրի արթըրըպ իւշ նէֆէր իւրիս- թիյանը իտամ վէ իթլաք իթմիլլէր : Հաթ- թա օլ տէրէճէ վահիլիքտէ պուլունմուշ- լար քի պու իւրիսթիյանլարը էօլտիւր- տիւքտէն սօնրա ճէստիւնի բարչա բարչա տօղրամըշլար :

Ահալի չիւմտի գօրգուլարընտան զրա- աթ իլլին քէօլլէրինտէն տըշարը չըգա- մամագտա իմիլլէր :

Բօմատան Գորիէ ԴՕթիւն եաղըլան թահրիրաթ :

Բօմա 27 նոյնմբեր Վարիտը հաթթընըղ օլմալը տըր քի , Բիւրսիի Շէրիֆին ֆէվզէլատէ սէֆիրի Մօնա , Ֆրանքի ճէնապլէրի Ասիթանէյէ

Թէկլէ Կորկիսին տայըսընըն օղլու օլան Ալի Ֆարիսին Շարղըն իչէրի թարաթլէ- րինտէ Կալլա թապիր օլունան մէմալիքին հուտուտիւտէ վաղը Ոտըլու վէ Եէճու նաման մահալլէրէ աղիմէթ իտէր : Ալի Ֆարիս իմրէրաթօր Թէնտարուն կիւնիւն- տէ Մակտէլատա մահպուս օլուպ անըն վէֆաթընտան սօնրա մէղքիւր մահալլէրէ հիւքմ իտէր : Իշպու մահալլէրտէ Խրիս- տիան իլէ Կալլալը Միւսիլմանլէր գարը- չըգ իտի , վէ Ալի Ֆարիս իտէ , Թէկլէ Կորկիս փատիշահա թապի օլմագ միւրա- տընտա օլմատըղընտան , լաքին իլէրուտէ Թէկլէ Կորկիսէ մուգալմէթ իտէպիլէճէք ըատտէտէ իղթիտար քէսպ իթմէք իւղրէնէ աշիքեար ապիլք , նէ տէ աշիքեար ի- թաաթ ալամէթի կէօթէրմէյէրէք վա- գըթ կէչիւրմէք իսթէր իտի : Թէկլէ Կոր- կիս Ալի Ֆարիսին պու էֆքեարընա վա- գըթ օլտուղտա սէրիան կիտէր անըն մէ- մալիքինտէ օրտու գուրար , վէ Ալի Ֆա- րիս Կալլանըն հուտուտլարընտան իչէրի քէնտի վէթանը օլան մէմալիքէ ֆիրար իտէր , վէ Կալլալըլար քէնտիսինի հիւմայէ

աղիմէթլէրինտէ , զաթը հաղրէթը Թաճ- տարիյէ կէօթիւրտիլիւ հէտիյէյի պէհի- յէլէրինէ մուգապիլ Թիւրքիանըն զիյգըյ- մէթ աղմաշա վէ հալըլարընտան Տօգու- ղունճու Պիոս Բաբա հաղրէթլէրինէ իր- սալ զըլընմըշ ըտը , վէ Ֆօթիյատէս պէյին վաթթաթը իլէ իշպու հէտիյէի սէնիյէլէ- րին Վաթիղանա թապիւմ գըլընմասընա գարար վէրիլիշ իսէ տէ , միւշարիլէյս պու- մէճմուրիյէթի իճրասընա մուվաֆֆագ օ- լամատը , չիւնքի Բաբա հաղրէթլէրի , Ի- թալիանըն փայթաթը Բօմայա նաղլ օ- լունտուղու կիւնիւ , զասիպ պիր հիւքիւ- մէթին նէզտիւտէ պուլունան սէֆիրի պա- պուլ էթմէք զըմնընտա գարարը գաթի վէրմիշ իտի :

Պու քէրէք Ֆօթիւտիս պէյէ խալէֆ օլան Սէրգիս էֆէնտի տախի սալիֆիւլ պէյան հէտիյէյը սէնիյէլէրին թաղտիմինէ մուաֆֆագ օլամատը :

Իմտի Պապը Ալի մէղքիւր հէտիյէլէ- րին թաղտիմի իչիւն Ստանպօլտան տօղ- ըուտան տօղըրույա ահապը ըիւթպէտէն պիր մէմուրու մախսուսուն իղամընա մէճ- պուր օլաճագ տըր :

Տիւնքի կիւն գրալ Նարօլիտէն ալ- տէթ իտէրէք Լօտովիլի դարիյէսինտէ ի- գամէթ իթմէքտէ տիր քի մէղքիւր գա- րիյէ Բիւմալիօ բրէնչիքէնին նահիյէսի տիր վէ բրէնչի Հիւմպէր վէ բրէնչի Մարկա- ըիտ Գուիրանալտա տախի իսքեան իթ- մէքտէ տիրլէր :

Օսթիւնքէ զաղէթասընըն նուսթէլէրի օն իքի կիւն զարֆընտա տիւն իւշիւնճիւ տէֆա օլարագ թօրլանըլըր Մ. Բընան Ֆրանսայա միւթէրահի օլտու : Եու սօն կիւնլէրտէ պաղը Մ. Ֆուրիյէնին պաղը- տա Մէտէյիս նահիյէսինին տիրէկթօրու Մ. Հէտէրին նէզտիւրնտէ մումալիլէյս Մ. Բընան թաամտա պուլունտու :

Իտէրլէր , Օրատան Թէկլէ Կորկիս բատիշահ , Եօանըն Մինիլիք պէյինէ խապէր կէօն- տէրիպ անըն քէնտիսի իթաաթ իթմէք միւրատ վէ ըիզասընը թահսիլ իտիւպ , մէմալիքինին մահսուլաթընտան տախի պիր հալը հէտիյէլէրէ նախ օլտուղունա մուգապէլէ օլմագ իւղրէ քէնտիսի տէ , օնա Ըսէյթ (գարը) Մըսթալթի նամ Իս- լամ բրէնչիսին մէմալիքինին պիր զը- մընը իհսան իթտիքտէն մաատա , քէնտի- սի բրէնչիսի տախի անըն հիւքիւմէթինէ միւթալմաթ իթտիրիւր : Ըսէյթ Մըսթալ- թի քի , օ էսնատէ բատիշահ քէնտի ի- թաաթընը պիւտիւրմէք էմէլի իլէ բատի- շահըն օրտուկեանընտա պուլունուր իտի , վաղը օլան իշպու թահգիրէ թէհամիւլ իտէմէյիպ , կէճէլէյին օրտուտան ֆիրար , վէ թէքրար թուղեան սանճաղը քիւշատ իտէր : Թէկլէ Կորկիս բատիշահըն պու իսլամ գարըսընը պու տէրէճէ էսնա մուամէլէ իլէ թահգիր իթմէսինին սէպէ- պի մահզը Թէկլէ Կորկիս հէնուզ Թըրսօ Կովազինին մէմալիքինէ հիւքմ իթմէզտէն

Կիւնէր եւ Կիւնէր

Կիւնէր բնիկն ալաւ աշու տիւքեան-
էքրինտէ կէօրմիւշ իտիւք, լաքին կիւն-
մէքինի հէնուղ կէօրմիւշ իտիւք

Շիրքէթը խայրիյէի հաւանութեան միայն
նամէսպուգ հէր չէնտ զուհուրա կէլէն
վուգուաթլար միսիլու պու քէրրէ տախի
պիր Կիւնէր բնիկն ալաւ բէյտա օլուշ,
կէլէնէրտէ Պէօլիւքտէրէնի սօն սէֆէր
վաքօրուստա Շարգ պուգուսու իլէ բիշ-
միշ պիր պաշ, միւհթէրէմ զաթըն
պիրինէ թալու օյնամադ թէքլիֆ իտէր,
մուհալիէյ հէֆէնտի տախի պու թէքլիֆի
գապու իտէր, օյուհա պաշլանըլուգտա
թէրաֆէյն պիրէր բարթի գազանըլուգ-
տան սօնրա Մուհալիէյ հէֆէնտի ուսուլի
վէճ հիւղրէ Կիւնէր օյնամալարընը
բիշմիշ պաշա թէքլիֆ իտէր իսէ
տէ շայտ գապա իթիլի հալտէ իւշ զու-
րուշու քէնտիսինի վէրմէսի լաղըմ կէլի
գէհապը իլէ ալթմըշար բարա վիրուպ օ-
յուհու խիթամ իթմէլէրինի իսթէր, ֆա-
գաթ հէֆէնտի մուհալիէյ պուհուհն քէ-
մալի ալթմըշ բարալըք պիր շէյ օլուպ,
մադսէտ պիր էյլէնէն վէ մէսաֆէ գաթ
իթմէք իշիւն օլուգուհուսան անըն պու
թէքլիֆինի գապու իթմէլիպ ալթմըշ
բարասընը քէնտուսինի իտէր իթիլի
սօնրա չըդարը իւշ զուրուշ տախի վէ-
րիւ, ֆագաթ պուհուշլա պէրապէր օ տէ-
րէճէ միւրթէքիպ օլուգուհուսու տա մէճմուլ
իթմէք իտիլիինի քէնտիսինի թէֆհիմ ի-
տէր:

Պուհուհն իւղէրինէ բիշմիշ պաշ մուա-
րապա պէտ վէ իպթիտար իտէր, վէ հալիլի
գալիլա իլէրուլէտիլինտէ վաքօր մէճմու-
րուսուհն ճէլպի իլէ քէյիլիթը հալ աղ-
նաթարըլըր: Մէճմուրու մէրգու միսէ,
Պէլէրինտէն ախլ իթմիշ օլուգու թա-
լիմաթ միւհալիինի տալալը շու վէճ հի-
լէ հալ ու թէսվիյէ իտէր: « Էֆէնտիլէր

էվլէլ պու գարը իլէ պիր մուհարէպէյէ
թուլթուշտուգտա թէլիլ Կարկիսին ասքէ-
րի կէճէլէյին (1) թէքմիլ թէլէֆ օլուգու-
ղուստա քէնտիսի տախի բըրթը բապուճ
գալմըշ օլուպ, չիմտի ծնտան ինթիգամ
ալմագ իշին տիր: Օ պիր Կալլալը Որդի
(ոսիւհի) նամ բընէստ տախի պա էմը
բատիշտի Շօա պէլինէ հարաճկիւղար օ-
լուր:

Թէլիլ Կարկիս պու թէրաֆլարտա
օլուգու հալտէ, քի պիղտէն ալթը կիւն-
լիւք ուղար իտի պիղի պիւսպիլթիւն հա-
թըրտան չըգարըպ, թէպիւշիւմիւղ խու-
սուսուհն ասլա վաղիֆէ իթմէք օլուպ,
պիղ տախի Եօլ գօրգուսուստան ատէմ-
լէրիմիլտէն հիշ պիրինի կէօնտէրէմէտի-
յիմիլ իշին իթիպարը զաթիյէմիլ պիր
կէօնէ խալէլ կէլմէտիքտէն մաատա պիլ
աքս ինտէլ նաա թէվիլէճիւմիւղիւն թէ-

(1) Կալլալար ատէթի ճէնկէ չըգարըլարը
ձաղըթ կիւնտիւղ ախլամա գատար տուտա մէշ-
ղու պուրար, վէ կէճէ իսթէ կէլուլիտէ տէ
գաթլէն տիւղմէն իւղէրինէ հիւհիմ իտիւպ գը-
բարար վէ եաղմա իտէրլէր:

մատամ քի ալթմըշար բարա վէրմէյի թէն-
սիպ կէօրմէմէքտէսինիլ, մուարաղալը մէշ-
քիւրիւն հիւհիւ թէսվիյէսինէ էն սուհու-
լէթի թարիք, իւշէր զուրուշ վէրմէնիլ
տիր, պու թարիքը ատիլիսէ թէրաֆլինի
խօշնուտիլէթինէ միւսթէլըմ օլաճաղընա
ասլա իշիպաւ իթմէլինիլ, չիւնքի իթա
իտէճէլինիլ բարա, գահվէճիլէրտէն
ֆիղուլի եէրէ տըրըլմը ֆահիշ այլըգ-
լարա ճիւղիւ պիր մէտար օլուր:

Պատէհու փիշմիշ պաշ պուհուհն իւ-
ղէրինէ մուարաղալը պիւթիւն պիւթիւն
արթըրարադ վէ քէսպը հիտտէթ իտէլէք
ալթմըշ բարալը ճէպինէ գօր: Վէ վաքօր
իսկէլէյէ եանալը եանալմաղ թաճիլ ի-
տէլէք վաքօրտան տըլարը ֆըրլար, լա-
քին շու ֆըրլանը, նասըլ իսէ պիր
էլէքի տաքիքէյէ թէսաթիւֆ իտէր քի,
գաբտան պուհուհն պէօյէ աճէլէ տըլարը
ֆըրլամասընտա էմալի միսիլու վաքօրուհն
արասընա սըղըլարըպ թէլէֆ վէ եաթօտ
տէնիլէ զարգ իթմէք:

Մէրգու միսէ տըլարը չըգարըլընտա
բիւցատա պիր հանէնին գաբուսուստա
բուսուտա կիլլէնէրէք էֆէնտիլին միւրու-
րինէ միւնթաղըր օլուր: Պատէհու էֆէն-
տի մուհալիլէյ հանէի մէքըլիւրիւն բիշ-
կեհաղնա վասըլ օլուր օլմաղ բիշմիշ պաշ
իւղէրինէ հիւհիւմ պիրլէ եաղասընտան
գալթարադ տարալ իթմէյէ գըլամ իթ-
մէսինտէ, էֆէնտի մուհալիլէյ պէօյէ
նալէհան վէ մէճմուլին շայրը իւղէրինէ
օլան հիւհիւմտէն, քէնտիլի մուհաղա
վէ խէլաա իլէմէք իշին կէճ վաղըթ օ-
րալարտա նէ գալթիլէ վէ նէ տէ նաա պու-
լունմաղ իսէ տէ, էքիւմէ քէնտիլի թօլա-
յըպ վէ ճէսարէթէ կէլէրէք մէրգուսու-
լայըգը վէճ հիւղրէ թէքէլէյիպ ապուգի
չէհրէտէ վէ կիւլմէք պիր հալտէ հանէ-
սինէ կէօնտէրիւ:

Ղարայիպ հալ, Պէօլիւքտէրէ բիւ-

ղէլիւտիւնիւ միւհիպ օլաճադ սուրէթտէ
պիր իսարէ թարիքինէ թէշէպիւլիս իթ-
տիք: Պու թարիքը բուհանի վէ ճիւսմանի
մուալիճէ թէրթիպի թարիքի իտի: Ճիւ-
սմանի մուալիճէ տէտիլիմիլ չէյ, զայէթ
սաֆի իւլ թէրթիպ իւլալար օլուպ, բէր-
հիլքընարըգ վէ թէմիլքընարըգտան ի-
պարէթ իտի, քի քէնտիլէրինէ զիյատէ
ֆաիտէ իտէր իտի: Բուհանի մուալիճէ
քէնտի տուալէրիմիլ, վէ ինճիլ իտի, քի
հասթէլէր իւղէրինէ զրաթ իտէրէք,
չօղարը սատէտիլ իթիգատլէրի սայէսին-
տէ չիֆա պուլուրլար իտի, չօղ քէրրէ
տէ քէնտի ատաթլարընա ըայէթէն պիր
բարչա էվրադ իւղէրինէ պիր պէնտ
տուա եաթօտ Շնորհալինին ատի տուա-
լէրինտէն պիր պէնտ տուա թահրի իտէ-
րէք, Կիւնէր կիւլի քէնտիլէրինէ վէրիւ ի-
տիւ իւղէրլէրինտէ թաշլմադ իշին, վէ
պու սուրէթ քէնտիլէրինին մէքհէպէ
հիսսիլաթ վէ էտնա սընըֆ իթիգատընըն
թէշվիլինէ տահա նաֆի օլուր իտի, իշ-
պու թարիքտէ մուվաֆֆաղիլէթիմիլ
Հազգ թաալա հաղրէթլէրի տախի տէսթ-

յասընտա պու նէվի վուգուաթը Մ-
կէօրմէք տէ, խանէ տէրուհինտէ Ու-
մուարաղասընը սիվրի գուլաղը իլէ իշիտիր:

Կէլէն սալը կիւնիւ Շարգլըլարըն
մաղամը Սէտարէթը իւղմայէ պիր զըթա
արզուհալթադտիւ իթտիքլէրինի վէ թա-
րաֆը հաղրէթը վէքեալէթիէնահիտէն տա-
լի անգարիպ պու մէսէլէ թէսվիյէ փէղիր
օլաճաղը ճէվապը պուլըրուլմուշ օլուգու-
նու իշիթտիք:

Պու արզուհալտէն մաղսէտ իսէ Գա-
թօլիք քիլիսէ մալ վէ էմաղլարընըն քէն-
տուլէրէ թէսլիմ իտիլմէսի իշին իմիշ:

Ինշալլահ սայէյը հաղրէթը Սատրա-
գամիտէ մէսէլէ հիւհիւ բէղիր օլուրտա
պիղտէ արթըք շու Հերտիկոս բաբասլարըն
Գաթօլիք քիլիսէլէրինի մալվէ էմաղլարընը
զալթ իթմէք խայալթլարընտան վէ սա-
յըղլամալարընտան խէլաա օլուրուղ:

Մէսմուաթա նաղարէն կէլէն բաղար
կիւնիւ էօյէտէն սօնրա Սուրը Յակոբ
ֆուգարէլսանէսինին էօնիւնէ պիր ճէնա-
ղէ արապասը կէլիպ տուրուր:

Ժամկոյլար պուհու կէօրտիւքտէ ա-
րապաճըյա սիւալ իտէրլէր քի ճէնաղէ
նէրէտէն կէլէճէք տիր:

Սրապաճը իսէ էօլիւնիւն նէրէտէն
կէլէճէլինի պիլմէլիպ ֆաղաթ քէնտուսի-
նէ օ մահալտէ պէքլէմէսի իշին էմի օ-
լունմուշ իտուկիին պէյան իլէտիքտէ պու
տախի Հերտիկոսլարըն պիր տիւպարէսի
օլուգուհու ժամկոյլար ֆէհմ իտիպ
հասթահանէնին գաբուլարընը գաբարլար,
արատան պիր աղ կէշտիքտէ աշաղատան
րահմէթ պէսթէլէրի թէրէնիւմ իտիլէ-
րէք Շարգլը պիր չօնուգ ճէնաղէսի զու-
հուր իտէրէք պիր մըղտար ահալի իլէ
Սուրը Յակոբուհ գաբուսու էօնիւնէ կէլիպ
գաբուլու չալարլար քի աշարլար:

Կիր օլուր իտի, բէք չօղլարը թահիհի
միւղաճ իտէրէք եանըմըղա կէլիպ զէմինէ
պէրապէր նիշանէի թաալիմ իլէ իպրաղը
չիւքրանիլթ իտէրլէր իտի, Պու թէտ-
պիրէ թէշէպիւլիս իթտիքտէն սօնրա,
նօհուտ, մէրճիլէք փալլա վէ սաիրէ սա-
լա նօգսան պուլմաղ իտի, նիշին քի միւտ-
տէթը սէյեհալէթիմիլտէ տախի եէտիլի-
միլ չէյլէր պուհուլար իտի: Պաղըլարը տա-
լի պիղէ տահա գիտտէ իքրամ վէ հիւրմէթ
օլուն էմէլի իլէ (Կիւնիւղի) չալտար բաբըսը
Եօղուրթ վէ սաիր զէպլէ կէթիլիլէր ի-
տի, Իսահակ Սրաղանըն օրհնութիւնու-
նու ալմագ իշին: Պու հէքիմիլք նամը
քեաֆֆէի Պէլէսա մէմալիքինէ իլան օլ-
տու իսէ, ուղաք մահալլէրտէն տախի
հասթէլէր կէթիլմէյէ պաշլատըլար:

Ժամկտային իսկ ճանաչել կենցաղի օլ-
տուղու մէջմուրէր թարափընտան քէն-
տուէրինէ պէյան իսկմէմիշ օլտուղուն-
տան գաբուլու աշամայաճաղարընը իշէրի-
տէն իսթար իտէրէր :

Իշթէ օլ վազըթ պաշար ծաղկազարդ-
բաղարընըն Գուռն բաղէք մուամէլթը
« Բայ մեղ տէր բայ մեղ զգուռն ողորմու-
թեւն , զի կամիմք մտանեւ ընդ նա և
պղծել զեկեղեցի քոյ սուրբ » :

Ժամկտային իշէրիտէն ,
« Եւրոպայիցընը վար տըր , սիղէր
իշիւն պաշար մէրհամէթ վէ նէտամէթ պու-
գաբուլ տէյիլ պէշ օն գաբուլ տահա և օ-
գարը կիտիւիլ » :

Պատէհու Հերեթիկոս բարաղլար
գաբուլուն քիւշաարնա ըսրար իյէտիքէ-
րինտէ իշէրուտէ պուլունան պաղչէպան
Խըրվաթլար բէնճիբէտէն « շիմոի շուրա-
տան տէֆ օլունուղ եօգսա սօրալար իլէ
սիղի տէֆ իտէրիլ » տէմէլէրինտէ պու-
թէհտիտ իւղէրինէ Հերեթիկոս բարաղլա-
րըն արթըր ըսրարէ մէճալլէրի գալմայըպ
վէ ըշղալթի պուլունա տախի գափտան
կիպի իւղէրէրինէ կիյինէրէք հիշ տէյիլ
Էսէ Գաթօլիք քիլիսէսինի պղծել իթմէք
էֆքեարը իլէ գաբուլուն էօնիւնտէ ճէ-
նաղէնին կարգընը կատարել իթտիքտէն
սօնրա ճէնաղէյի արապալա գօրլար վէ
Եիլմաթիքէր տախի սօնրա օրատան տէֆ
օլուպ կիտէրէր : Եյի եււղ էյի սուրաթ :

Պատէհու Ժամկտային գաբուլարը ա-
շղպ գաբուլուն էօնիւնէ պէշ օն գօլա
սու տէօքէրէր :

ՄԱՐԵՇԱՆ ՊԱՅԷՆ
Աթի իւղիքը պէնտ Օքիւն Դաթիւ-
ղաղէթաշնտա կէօրիւլիւշ տիւր :

Եիմոիյէ տէկին Մարէշալ Պաղէն
իլէ միւլաղաթ իթմէք իթմէյէնէրէ միւ-
սատտէ օլունմագտա իտի իսէ տէ . չէնտ
կիւնտէն պէրու տտէմը միւսատտէ իլէ
հագղընտա մուամէլթը չէտիտէ իճրա
օլմագտա տըր :

Բէնտուսի իլէ կէօրիւլիւշ իսթէյէն-
լէրէ բուլսաթ օլմայըպ , շայէթ միւլա-
ղաթ իթմէք իսթէյէնէր պուլունա պիւ-
լէ պիր տէֆա իշին եէտինէ բուլսաթնա-
մէ վէրիլմէքտէ տիր , հաթթա միւլարի-
լէյ՝ Պաղէնին վէքիլէրի հագղընտա
տախի պու ուսուլ ճարի թուլթուլմագտա
տըր , իսթինթագընա մէէմուր օլան Մ. Բի-
վէր հէր կիւն կէյիպ միւլարիլէյի իւշ
տէօրթ սաաթ իսթինթագ իթմէքտէ տիր ,

Մարէշալ միւլարիլէյին թէտպիր-
լէրի հագղընտա շիմոիյէ գատար բէք
չօք լաբօրթօլար թագաթիմ օլունմուշ օլ-
տուղունտան իսթինթագընա մէէմուր օ-
լան զաթ փէք միւլարիլ պիր հալտէ պու-
լունույօր : Պիր դաշ կիւնէ տէկին իս-
թինթագ թէքմիլ օլաճագ օլուպ , 400
տէն միւլթէճալուղ լաբօրթօլար միւլարի-
լէյին հուղըրունտա օղունաճագ տըր :

Միւլարիլէյին մատամը վէրոպլ-
տան Բարիլէ կէլէճէք տիր :

ԹԵԼԵԿՐԱՖԻՅԷ

Վիեննա 18 քեանուրի էվ.
Պորսա տուրկուն տուր , էքսէրի սէ-
հիմէրին ֆիյաթը տիւշտի :

Պէրլին 19 քէզա
Բրէնս Պիլմարըն իթիմասընա մէպ-
նի վիւքէլա ըէիսլիյի մանսուպու ըէֆ օ-
լունտու վէ եէրինէ մուվաղղաթէն Մ.
Բօուն թային գըլընտը :

Բարիս քէզա
Պորսա գալի տիր :

Իսթիքլալիյէթ թարափտարընը վու-
գուլաթը ախիբէտէն ճէսարէթ ալարագ ,
պէյնէլվիւքէլա տտէմը մուվաֆիաղիյէթ
հուսուլինէ չալըյօրլար . միլլէթ մէճիսի
մահը հալին 24 իւնտէն քեանուրի սանի
6 սընա տէկին թաաթիլ օղունաճագ տըր .
Բէն ըրմաղը թուղեան իյէտի . Եիլղէ սէ-
լոյնտա ըէսմի միւլաղաթ օլաճագ տըր :

Վիեննա 19 քէզա .

Պուա զաղէթալէրի Սըրպիսթան հիւ-
քիւմէթինի մէմալիքի մահըտէտէ պու-
լունան Սըրպիարա կէօսթէրտիյի մէյիլա-
թընտան նաշի թագպիւր իտիյօրլար , վէ
սուլ ու սալաշ իշին Սըրպիլարըն թարվ ու
հարաքէթինի թէհիլքէլի տտա իտէյօր-
լար :

Իսկէնտէրիյէ քէզա .
Խըտիվի Մըսըր հաղըթէլէրի աղպիր
միւտտէթ իլէ իքի պուշուգ միլիօն մըդ-
տարը Խիկիլիլ լիւրաթ պիր իսթիլարաղ
իլլէտի :

Վիեննա 20 քէզա .
Հիւքիւմէթին ինթիլապ գանուրունա
տայիր իլան իտէճէյի լաիհայը զաղէթա-
լար թահսին իտիյօր :

Մատրիտ քէզա .
Եէնիտէն վիւքէլանըն թէպաիլ օլա-
ճաղը թէվաթուրէն սէյլէնիյօր , Գօրթէս
մէճիսի թաաթիլ իթտի :

Բարիլ 21 քէզա .
Պօրսա պու կիւն տիւնտէն զիտտէ
տուրկուն տուր միլլէթ մէճիսինտէ իթ-
թիֆաղը տրա իլէ 1873 սէնէսինին պիւա-
ճէօի գապուլ օլունտու , բիտտէ ալճը
պէօլիւքէրի գալըրըլաթ , պուն լար տի-
կէր բիտտէ պէօլիւքէրինէ թագսիմ ի-
տիլտի :

Պուքրէշ քէզա .
Հիւքիւմէթ , Բուսիա թիմուր և օլ
թաթթը իլէ մէմէքէթէյն չըմէնտըֆէրլէ-
րինին պիլլէյտիլլէմիսի գապուլիլլէտի :

ՍԱՐՐԱՑԻՅԷ

1872 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 9	
Իրոյի Օսմ . 100 զըշ հիսապիլէ	
Ինկիլիլ լիւրաթ	110 10
Յրանըղ «	87 6
Բօլ	89 20
Քրիսից	51 20
Մէճիսիյէ	1 13
Պէյիք	104 10
Մէթալիք	104 20

ԳԱԼԱԹՍ. ԲԻՍՏԱՍԸ

Դեկտ. 9 աղշամ գափանաթ	60—28
« 11 սապահ աղշաթ	60—30
« « աղշամ գափանաթ	60—28
« 12 սապահ աղշաթ	60—27

1863 իսթիլարալ	376
1863 «	367
1869 «	326 50
Սօսիթէ փէնլալ	13 10
Գրէտի « գուր . քէսիք	17 17
Սւտրօ-թիւրք	10 25
Շըմէնտըֆէր	185 75
Թրամիլլ	15 62

ԻԼԱՆԱԹ

ՍԱՐՐԱՑ ՎԷ ԶԻՅԳԸՅՄԷԹ ՄԷՍՆՈՒԱԹ
ՄԱՂԱԶՍԱՐ

Ժ. Տ. ՃԱՆԷԹԹՕ ՎԷ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱ

Ղալաթտա Գոմէսիօն խանը խարիճիտէ օ-
լան նումէրօ 16 իլէ մուրագգամ մագաղաթ մէգ-
քիւրտէ պիլ ճիւմէ տէվէթլէրին իքրամիյէլէրի
սէհիլիլի ֆիրուսթ օլունտը :

2. 1873 ալաֆրանկա քեանուրի սանի պիրին-
տէ քէշիտէ զըլընաճագ օլան Պուքրէշ չէհրինին
տնա պիլլէթլէրի զայէթ էհվէն ֆիյաթիլլէ սաթըլ
մագտա տըր :

3. 1873 քեանուրի սանի ալընտա չէքիլէճէք
գուրա միւթէպէր օլուպ վէ Պուքրէշ պիլլէթլէրինին
բրօմէպէրի իսէ 3 էր զուրուշ օլմաղ իլէ էն պէօ-
յիւք բիանգօ գաղանաճագ օլան 75,000 ֆրանգ
գաղանաճագ տըր :

4. Քէզա մահը մէղպուրուն խանի քեանուրի
սանիին 13 իւնտէ տախի Սագսօնեա պիլլէթլէրի-
նին բիանգօսու քէշիտէ օլունաճագ տըր :

5. Մագաղաթ մէղպուրտէ Բարիլ Ըղլիլիցէր
վէ վիէննանըն էն մէհուրլէրինտէն սաաթ վէ
գօրտօն վէ սայիրէ տախի զայէթ էհվէն ֆիյաթլա
սաթըլըր .

6. Քէզա մէնտաթէ տաիր իմալաթ բէք
մէհարէթի սիւրէշտէ թամիր օլունտը .

7. Օտէսա վիէննա Բարիլ վէ Լօնտրա իլէ
մուամէլէ օլունմագ իսթէնիլտիքտէ տախի քէֆա-
լէթէ ըապթ օլունարագ պանգաճա մատ գօմիսիօն
ախսուլթա օլունտը :

ՍԱԶԵՆԱՅԱՆ ԸՆԹԵՐՅՈՒՍԹԻ
ԳԱՂԱԽԵՐԷՆ ԵՒ ՀԱՅԵՐԷՆ

Բուսիա մէնտաթ

Սչիտաուտիլից

Հ. ԵՂԻՇԷ Վ. ԳԱՅԹԱՆՃԵԱՆ

Միթ. Ուստէն

Վիեննա 1872

Ասալին Դիւք Տղայոց անուամբ Գաղղիերէն
սքանչիլի գործն որ շատ և շատ տպագրութեամբ
աշխարհածանօթ է , այս անգամ Գաղղիերէն և
Հայերէն տպագրութեամբ իպէտս տղայոց կը հրատա-
րակուի իբրեւ ստուղիւ նոր և դիւրին՝ միանգա-
մայն և զուարճալի գործիք մը՝ Գաղղիերէն լեզուն
սկսողներուն , քիչ ստանուան մէջ զուտ գործնա-
կան կերպով հաղորդուլ և խօսելու : Գաղղիերէն
լեզուն բնութիւնն ու մասնաւոր յատկութիւնները
իր թէ շօշափելի ընելու և թարգմանութեան կեր-
պը սորվեցընելու համար՝ զատ զատ կրկին թարգ-
մանութեանց ու մեկնութեանց խնայուած չէ : —
Խօսքին ճշմարտութեան վկայ է տարիներով եղած
փորձն ու տեսնուած մեծ արդիւնքն ու օգուտը :
Գինն է 1 ֆռանք 75 սանդ . կամ զուրուշ 9 :

ՍԱՀԻՊԻ ԻՄԹԻՅԱԶ ՎԷ ՄԷՍՆՈՒԼ ՂԱԶԷԹԱ
ՄԻԲԱՅԷԼ ԼԻՄԵՐՃԵԱՆ

ՂԱԼԱԹԱ